



Õiguskantsler

Teie 14.05.2018 nr

Meie 04.06.2018 nr 7-5/180732/1802545

## **Tabivere Sotsiaalkeskuse teenuste hinnakujundus ja maamaks Tartu vallas**

Lugupeetud avaldaja

Küsisite, kas seadusega on kooskõlas kehtestada Tabivere Sotsiaalkeskuses endise Tabivere valla elanikele kaheaastane üleminekuhind.

Tabivere Sotsiaalkeskuse hoolduskoha (liikumisvõimeline hooldatav) maksumus – 500 eurot kalendrikuus – on kehtestatud [Tartu Vallavalitsuse 22.02.2018 korralduse nr 149](#) punktiga 1.1. Korraldus nr 149 asendab [Tabivere Vallavalitsuse 02.12.2013 korraldust nr 184](#). Selle korralduse kohaselt kehtisid alates 01.01.2014 Tabivere Sotsiaalkeskuse hooldekodus järgmised hooldusteenuse hinnad: Tabivere valla elanike registrisse kantud hooldusalustele 380 eurot kuus; teiste omavalitsusüksuste elanike registrisse kantud hooldusalustele 480 eurot kuus.

Korraldus nr 149 ei riku põhiseaduse (PS) §-st 10 tulenevat õiguspärase ootuse põhimõtet. Korralduse punkt 2 näeb ette, et punktis 1 kehtestatud teenuste hindade rakendamisel sõlmitud hoolduslepingute täitmisel tuleb kinni pidada lepingu sätestatud etteteatamisaegadest.

Tartu Vallavalitsus saatis õiguskantslerile Tabivere Sotsiaalkeskuse hooldekodu hoolduslepingu<sup>1</sup> näidise, milles on kirjas, et „hinda muudetakse edaspidi vajadusel Tabivere Vallavalitsuse korraldusega või hooldusvajaduse suurenemisega (lamajaks muutumine), mille muutumisest annab Hooldekodu Teenuse ostjale ja/või Teenuse kasutajale teada vähemalt 1 kuu ette“. Seda, kas etteteatamisaegu on ka tegelikult järgitud, lubas kontrollida vallasekretär.

Pikem üleminekuajaks sotsiaalkeskuse teenuste ühtsetele hindadele tähendaks sisuliselt kaht erinevat hinnakirja, kus endise Tabivere valla elanikud oleksid soodsamas olukorras kui ülejäänud Tartu valla elanikud. Õiguskantsleri 25.04.2018 [kirjas](#) on öeldud, et kui endise Tabivere valla elanikele kehtestataks soodsam hinnakiri [sotsiaalhoolekande seaduse](#) (SHS) § 16 lõikes 2 mitte ette nähtud alusel, võib tekkida olukord, et soodustust saavad ka need Tabivere vallas elanud inimesed, kellele on jõukohane tasuda korraldusega nr 149 kehtestatud hinnakirja järgi. Samas jääksid sellisest soodustusest ilma need ülejäänud Tartu valla elanikud, kes samuti jaksaksid maksta korralduses nr 149 nimetatud hinda. Seega oleks niisugune kord vastuolus SHS §-ga 16 ja PS § 12 lõikega 1. Selline vastuolu tekiks ka nn üleminekuhinna kehtestamisel, sest mingi aja jooksul kehtiksid Tabivere Sotsiaalkeskuse teenusele territoriaalsel alusel erinevad hinnad.

Kui mõnele inimesele pole pärast üldhooldusteenuse hinnatõusu jõukohane teenuse eest tasuda, tuleb tal pöörduda Tartu Vallavalitsuse poole. SHS järgi on väljaspool kodu osutatav üldhooldusteenus üks

---

<sup>1</sup> Tartu Vallavalitsusest saadud teabe kohaselt koostab vald seoses hinnamuudatustega uut hoolduslepingu vormi.

kohaliku omavalitsuse korraldatavatest sotsiaalteenustest. Kui inimene seda teenust vajab, tuleb Tartu vallal tagada talle selle kättesaadavus.

SHS § 16 järgi võib inimeselt võtta sotsiaalteenuse eest tasu, kuid tasumise kohustus ei tohi takistada abi saamist. Selleks tuleb kohalikul omavalitsusel välja arvutada, mil määral on abivajaja võimeline teenuse eest maksma, arvestades tema sissetulekuid (vajadusel ka realiseeritavat vara ja võimalust saada ülalpidamist) ning kulutusi (mh esmavajadustele, ravimitele, abivahenditele)<sup>2</sup>. Kui inimene pole võimeline talle vajalike sotsiaalteenuste eest maksma, tuleb puudujääv osa kanda vallavalitsusel<sup>3</sup>.

Küsisite ka, kas PS §-ga 13 on vastuolus see, et Tartu valla teatud piirkondades (endises Laeva ja Tabivere vallas) on maamaks oluliselt kõrgem kui ülejäänud Tartu vallas. PS § 13 pole sel juhul asjakohane säte. Ilmselt pidasite silmas PS § 12 lõikes 1 sätestatud üldist võrdsuspõhiõigust.

Tartu valla eri piirkondades kehtivad praegu erinevad maamaksumäärad<sup>4</sup>. 09.11.2017 otsustas Tartu Vallavolikogu, et kehtima jäävad varasemad maamaksumäärad ([Tartu Vallavolikogu 09.11.2017 protokoll nr 10](#) punkt 3).

Erinevad maamaksumäärad Tartu valla eri piirkondades kujutavad endast üldise võrdsuspõhiõiguse (PS § 12 lõige 1) riivet. Niisugune riive on aga õiguspärane. Ühinenud omavalitsusüksuste õigusaktid kehtivad seni, kuni haldusterritoriaalse korralduse muutmise tulemusena moodustunud omavalitsusüksuses kehtestatakse uued õigusaktid ([Eesti territooriumi haldusjaotuse seaduse](#) (ETHS) § 14<sup>1</sup> lõige 4<sup>1</sup>). ETHS § 9<sup>1</sup> lõike 1 punktist 3 tuleneb, et ühinemislepingus sätestatakse mh õigusaktide kehtivus (kuni uute õigusaktide kehtestamiseni kehtivad senised õigusaktid edasi sellel territooriumil, kus nad olid kehtestatud). [Laeva valla, Piirissaare valla ja Tartu valla ühinemislepingu](#) punkt 5.1 näebki ette, et valla õigusaktide kehtestamiseni kehtivad lepinguosaliste õigusaktid selle lepinguosalise territooriumil, kus nad olid kehtestatud ja selles ulatuses, kus nad ei ole vastuolus selle ühinemislepinguga.

Kui seadus (ETHS § 14<sup>1</sup> lõige 4<sup>2</sup>, [ehitusseadustiku ja planeerimisseaduse rakendamise seaduse](#) § 5 lõige 1<sup>1</sup>), ühinemisleping või -kokkulepe ei nõua õigusakti kehtestamist kindla tähtaja jooksul, tuleb see kehtestada mõistliku aja jooksul. Kuigi Tartu Linnavolikogu jättis 09.11.2017 istungil varasemad maamaksumäärad kehtima, ei ole see praegu vastuolus mõistliku aja nõudega.

Loodetavasti on neist selgitustest abi.

Lugupidamisega

*/allkirjastatud digitaalselt/*

Ülle Madise

Koopia: Tartu Vallavalitsus (avaldaja andmeteta)

Vallo Olle 693 8445; Vallo.Olle@oiguskantsler.ee  
Kärt Muller 693 8418; Kärt.Muller@oiguskantsler.ee  
Kristi Lahesoo 693 8409; Kristi.Lahesoo@oiguskantsler.ee

<sup>2</sup> Vt lähemalt 2/2017 Sotsiaaltöö artiklit „[Abivajaja omaosalus sotsiaalteenuse eest tasumisel](#)“.

<sup>3</sup> Vt nt õiguskantsleri 12.02.2018 kiri „[Sotsiaalhoolekandeline abi andmine Jõgeva vallas](#)“.

<sup>4</sup> Vt [Tabivere Vallavolikogu 27.11.2014 määruse nr 20](#) „Maamaksumäära kehtestamine“ §-d 1 ja 2; [Laeva Vallavolikogu 18.12.2012 määruse nr 72](#) „Maamaksumäära kehtestamine ja maksusoodustuse andmise kord“ § 1; [Piirissaare Vallavolikogu 13.11.2003 määruse nr 6](#) „Maamaksumäära kehtestamine ja maamaksusoodustuse andmine Piirissaare vallas“ punkt 1; [Tartu Vallavolikogu 18.01.2017 määruse „Tartu valla maamaksu määra kehtestamine 2017. aastaks](#)“ §-d 1 ja 2.